FATİH ve DEURİ
30 A

10. XII. 1945 فاتح ودوري

توركيه دولتنك خورد ولوشنده عثمانه اوغوللرى خانه‌سنه منسوب بولنان حكمدارلك بويوك رولى وموقعى اولمشدر. تاريخى حادثه‌لرى شخصلك وحكمدارلك براثرى كى تلقى اتميك تمامله عاملى باشده بولوندرمه‌دن داخل شوه بولونديغى جماعتك آرامجه نه قدر دوغرو وكله شخصلك وحكمدارلك رولنى واهميتى انطار ايتمه‌ده اولديغى بيلكه بر تلقى در. بو اعتبارله عثمانلى پادشاهلرندن فاتح دولتنك سسه‌سى توركيه تاريخنك سيرنه، عمله آلقيشده سوسيال، اقتصادى وديغر عاملرك برلكده، خاطره‌لرندن دوغان ايلهام لرله مكمل سرعتله ايجاد ايتديكى تاريخ سلطانلرندن بالخاصه عثمانلى تورك كلتورنك تاريخنده، توركيه دولتنك تاسيسنده كه بايه‌لرى وراقه‌لرله داصا بويوك بر آيره ايجاب ايدر. بو اعتبارله شخصيتدر كه بايه‌لرى وراقه‌لرله بيناتج قورد وجود وتشكله وحدت تامه، بيوقه‌لشمه‌لر ايجاد ايدر، حكم وده توركيه تاريخ بر قورد وجود وتشكله وحدت تامه، بيوقه‌لشمه‌لر ايجاد ايدر، حكم وده توركيه تاريخ، مدوده‌سه جماعتلك باشنه نفس نفيسه اتميله بويوك بر اهميت طاشير. دنيا تاريخ، مدوده‌سه جماعتلك باشنه نفس نفيسه اتميله بويوك بر اهميت طاشير. فى الحقيقه بالكز استانبولى آلماسى، بولوندوغى ياخود ياپديغى بر بنيه آلتنده قدرتى برقسم دولتلرى بيله اوزرنه دوندرماسى دولتلرى بيله اوزرنه دوندرماسى، بو شخصيتدن ايلهام آلمه‌سى، شخصيتدن ايلهام آلمه‌سى، اوزرنه دوندرماسى دولتلرى بيله اوزرنه دوندرماسى، بو شخصيتدن ايلهام آلمه‌سى، ايجاب ايدن فاتح ودوره‌سى، بو شخصيتدن ايلهام آلمه‌سى، ايجاب ايدن فاتح ودوره‌سى، اوزرنه اوزرنه تتبع يا پيلمه بركيدر. بالخاصه غبطه فاتحدن بحث يا دوره‌سى اوزرنه اوزرنه تتبع يا پيلمه بركيدر. بالخاصه غبطه فاتحدن بحث يا دوره‌سى وعكسنه دخى بالواسطه جذابيه بر چوق آثار، تتبع وتوغرافيه چيقمشدر. بونلرده اونك هرجهتدن تتبع ايتلمسه، بيذاتى فتحايه، ايتيلمه آيه باخصوص دخى عاملى بولوندرلمه‌سى حمايه‌ايه، دينى ساحه‌سى اوزره تشكيل ايده‌جك بر دولت اولارك بوعثمانلى حكمدارى حقنده آيرى دوكونه توركلرك حكمدارى اولمسى عكس اشتهاسنه ياز يلمشدر.

فاتح، بزم ملی تاریخی علاقه دار اینکه، دولتلی قوه وجدانه بولونه ایچه بزم طوغرونه
داها چوق قدر شوکتلی، ایچلنمیه وطانجیه محتاج بر تخصص وعادتا ملی یاقه بیلیر. بو
تورک قصه سنه بویوک طلطلی یازه، بر فاتح کوچک و سه دیگر حاکمدار وکوکلری ده الپ ارسلان
اقدامی، کبی، غیرتی ذاتی ظلم و ملامه دکلدر. فقط عثمانلی تورکلنک تاریخنه
ایکنجی شرفلی صحیفه آچمیه، دولتلی کوکلرنک ایچنده عثمانلی اوغلی شهزاده احمد کبی
اولی بولونه قصور و نقصانلرینه رغم سوه تجمل ایله و آقچا لاحیه ولدیلی ویرلوده یاشیه رق.
بدنلرایچه دکلدر که. سنه لردنبری فاتح دوریني تدقیقه، طانیمایه چالیشیور، استانبول
فتحنی بیه بر تخیل و تفکر یلنی قهرمانلاحه ایچه حاضرلانیور، بیه وخیالنی یاپمایه چالیشیور.
فاتح، استانبولی ضبط ایتدیکده ده کنسلنمدی، ای. واسکاه ایتدی. آقچا تورک چاه دی
وقایه اقتدیلر و بر کله ایله زنگینه و خلقه جاذب بر حال قدر دی. بزم ده بیه لوزمه
حکمه دنیانک آلنی کوزه لدیکه/ایچه بر ادلاه بو بیه لرایله تورک شهرینی، مدنیت
حافظه دنیاسنه کوزه اوکنه فاتحلک طوغرولنه لاحیه بر شکده کتابلک ایتمش
بولونه ایچون کلکدر. اویله کوروبور که آرکه ده کی بیه لرک سه بوسنه آقتوآتیه
حالنده تورک ملت و حکومتنه شعشه ده بر صیحه و حرکت مرقوم ادلاه حقیقه
بو ساحه ده سنه سنه فوق ادلاه نزاره ده وظیفه زاده شهکلی حاسیتیه
محکم آرقه اشم وقاصیدلک بقایه قوتلرانی ویرم ایچه راحبتایتیکی وقتی، نزاکتی بو
مرقومه ایچه شیدا وقرنسه تیه دیکلرمه ادلاحنکی بیلمه مکنا، آنلاق قوتلرانی
فاتح دوری حقنده ویرمیه قایلاشیردم و بو ساحه نزه فاتحلک دوریني قیمه
بیلمه دکلرینی یازیه جالیشجغم.

اولا محمد II نک فاتحلک وصفاوزره دوه الم وفتوحاتنه بکلزاریم
شبه یوقدر که اوغلی بویوک فتح استانبولی آلماسیدر. بوآثار بوسطه یی تحقیق ایدم
و استانبولک ضبطی وسنه لرجه بیانلرینی طوپلیه رق عالمی تتبع ایدم:

4) فاتح استانبول ضبطنامه حیاتی مسئله سی بیوردی. کندی حیاتنه دایر اولمه
بیلیوردی که عمانیه نه زمان ضبطنامه سی بیزانس یا حادثه سی ضبطنامه سی،
دستمانوله للری اولمشدی. دده سی چلبی محمد زمانی، بابا سی مراد II دوری
عمانیه دولتلرنه بعض شهزاده لرك سلطنت مدعیسی ضبطنامه لری یازیلمه سی،
قوت ویره رك اونلرده سنکله سه، بو صورتله عمانلی دولتنك ضبط کیشمه سی
اوچلمه لری ایسه شدی. فاتح دوزنجی ضبطنامه وقعه سی دیه حادثه،
شهزاده ضبطنامه لری حقنده بیزانسلی یا شاهد آلنه جقدی. فاتح
تخته جیقدیغی وقتده کوتهیه یا بیجی ایله، قسطنطنیه دن عمانیه یه (حدیکی یازیلمه)
استانبولده یاشایه شهزاده اوغلنه ایچه اوچ یوزیکی آلمق اوزره تخصیصات
مقابلنده آنلرك شهزاده یه اعطا اولمسی. بو آدملرده فاتحك قره مانه سفرنه مشغول اولدیغی
کوندهرك دایی سی مغلبی اولاجق قطعیده رك یشمه کنی یه ایچی کوتهیه سی
اوغلنه تخصیص ایدیلمه یا نلوده نه سنه کیکدیکی کیمسه یه معلوم دکلدر. فقط
دیرلرکه یقدیره شهزاده یی مرتبه یا قدیمدن دوغلرك اوچ ایکی دوه سنکله یکدیکی تدیه
مقارن بیلدیره مشدی.

بو ضبطنامه یه مقدمه اولمق اوزره بیزانس بوغازی سد حصارینك یاپدیرلمه سی
بوصورتله وقوعه
زمانه دائر اولدیغی ایدعا اولنان بر حکایه ذکر اولنمشدی که بو حکایه نك
بوصورتله دوستوایله اوزره ایراد اولنمسی دیکدر که، بابام دایم بوزمانلر
کیدرکه بوغازی قایاتیکدی، حی یرلره اولدیکی بیلدیکندن بوغازك قیاتلرینی یاپدیکی. بابام
بوراده یاپدیرمای وصیت ایتدیکی قلعه یی انشا ایتدیریلم. لکن بوغازك ساحل تپه لرینك
حدلری، آناطولی قیسمی هپ تورکلرك یدلرنده بولندیغندن بوراده قلعه یاپدیرمغه
جسارت ایده مدم. بونك ایچون بوراده قلعه یاپدیرمای تعهد ایتدم. بو حکایه نك
حقیقتی بیلدیکی یاپیلمه، ایراد اولنان ضبطنامه لرك اوچنجی کوره رك دوستلق بوغازی قلعه سنك

سو) تاریخلر فاتحک استانبولی ضبط ایتمک خصوصنده کی شدتلی آرزوسنی کوترن شو فقره‌یی
نقل ایدیلر: 1452/53 قیشنده ادرنه‌ده حاضرلقلر یاپلدیغی، پلانلر تاصارلاندیغی
صیراده پادشاهک بر کیجه آکسزین وزیر اعظمی چاغیرتیر. خلیل پاشا اولجه
پادشاهی کوجندیردیکی خطرلاریله بو وقتسز دعوتدن فوق‌العاده قورقار. بوتون آکتیلرینی
یاننده آلارق حضوره چیقار. فاتح وزیرینک قورقوسنی و تلاشنی کوردر.
کندیسنه ساده‌جه: لالا نه خزینه‌کی ایستیرم، نه حیاتکه مقدم واردر. مرادم
یالکز استانبولک فتحنه یاردیم ایتمکدر. بو یاقدین کوردکی اویقوسزلقله
دونه دونه بو حاله کیردم. کیجه کوندوز تخیل ایتدیکم استانبولک فتحی حاصل اولمدقجه
راحت ایتمک احتمالم یوقدر. دیر. پاشانک وعدی اوزرینه‌ده روملرک یارانسه
صاقیندیه اخطارده بولونور.

فاتح بوتون تفرعاتنه قدر مشغول اولدیغی حاضرلقلردن و اوزون بر محاصره‌دن صکره
29 مایس 1453 ده اولا قالیغاریا قپوسنه کیرن تورک سواریلرینک فتح ایتدیکی
بیزانس طوپ قپوسنه کیرر و دوغروجه آیا صوفیه‌یه کله‌رک ایلک نمازی بوراده
قیلمقله بو شهره بر مسلمان تورک شهری دامغاسنی دوروور. بو صورتله ده
پیغمبرک استانبولک اسلام فتوحاتی دائره‌سی ایچنه کیره‌جکی حقنده‌کی حدیثده تحقق
ایدر: «لتفتحن القسطنطینیة فلنعم الامیر امیرها ولنعم الجیش ذلک الجیش»

محمد II آرتق فاتح اولمشدر. روملره دین و آیینلرنده سربست اولاجقلری
حقنده بر فرمان ویریر. غلطه‌ده‌کی جنویزلره بیزانسلیلر زمانده‌کی تجارت حق
و امتیازلرینی طانیر. وارث اولدیغی بیزانس ایمپراطورلغنک بوتون صلاحیتلرینی
آلنه‌جق دیکی کبی اونک بر زمانلر مالک اولدیغی حق و منفعتلره‌ده صاحب
اولمای دوشونور و ایستر.

6) فاتح، حضرتلرینه اول بر حرب آدامی وصفنی کوتریر. استانبول محاصره‌سی اثنانده
نتیجه‌سی قدر قدرغه‌نك دولمه باغچه‌دن قاسم پاشایه اینه‌رلمی کبی داهیانه فکر اکا عائددر.
بلغراد محاصره‌سی اثناسنده، دای قره‌جه پاشانك تسلیم ایتمه‌مکده، اردونك بر صنف
وتردد کچیردیکی آنده، یکیچری آغاسی طربزونلی حسنله برلکده عسکرك اوکنه دوشه‌رك
غیرته کیتمه و هجومه قالقان اودر. موره قلعه‌لرینك فتحی، پایچه محاصره‌سنده،
اشقودره محاصره‌لرنده جسارتك، مقاومتك و قهرمانلغك بیك بر مثالنی
اوویرمشدر. اوزون حسن حربنده، محمود پاشا قره حصاری اولا فتح ایدوب
مکره آق قویونلو حکمداری اوزرینه کیدلمه‌یی تکلیف ایتدیکی وقت "مقصد قلعه‌لر فتحی دکل
اردولر مغلوب ایتمکدر" دیه درین دشمنلو غایه وهدفلر ایچون حرکت ایتدیکنی
کوسترن اودر. طربزون روم ایمپراطورلغنی ضبط کتدیکی صراده اوزون حسن
آننه‌سنی کوندره‌رك سفرك کندیسنه قارشی یاپیلماسنی تأمینه چالیشمشدی.
فی الحقیقه سارا خاتون اوغلی ایله عثمانلی حکمداری آرالرنده بر آغلی تماتاتینه
موفق اولمشدی. فقط فاتح اوغلنك قائم برادری علیهنه سفره دوام ایتمکدن آکیقویامادی.
اردو سپیکور وزیفانا داغلرینك صارپ کچیدلرنده کچیدیکی صراده فاتح اکثریا
یایا اولارق داغی حیقمایه مجبور اولیوردی. اونك بو قدر مشقته قاتلاندیغی کورن
اوزون حسنك آننه‌سی، اوغلم بر طربزون ایچون کندیکی بو قدر یورمق چوق
دکلمیدر دیه صورار. فاتح شو جوابی ویریر: "والده سیف اسلام بنم
المده‌در. اکر بو مشقتلره قاتلانمیه‌جق اولورایسم غازی عنوانینه مستحق اولامام
و بوکون یاخود یارین حضور رب العالمینه چیقدیغم وقت محجوبیته دوچار اولورم."

۴) فاتح قوی اندیش، اوائل ده هیچ لیاقتی کیمسه‌ده یوقیدی. محمود شاه، اکبر شاه، کبیر احمد شاه، سعد یکدی هیچ فاتحلک آرزو و ایده‌لرینی تحقیق ایده‌مه‌دیلر، دولتلرینی شاه رشد قطعی یکسلته جاهیه کیرمه‌دیلر. بو آدملر اولنسه فتوحاتی یاپمزدی.

فاتحلک تصور ایتدیکی یکسه، فتوحات سیاسی حیاتک صوکنده بر ده آلیه حالنه کلمشدر. او بالقانلرده کی کوچوله ده سیوتلمدی، دیوده لقدن أوده فراغلدی اولمایه باشلادی. حرلشمه بالقانلرده یکی، موره ده دسپوتلوغی تأسیس ایله اوغلو، آرناودلقده قاستریوتا بوسنه ده Tomasevic، افلاقده Vlad تماماً طبیعی، حسنه دیگرلری تشکیل ایتدیلر. عثمانلی خارجی سیاستنه آلیشه اولدیغی وجهله دشمنلرینی بکلمه آلت اولمایه کیسه ایله اوغراشمه اینجه‌لدی. حقیقتده استانبول فتحندن صوکره ایدارهٔ تورکیه کیسه سوقیلمدی. نظام و آسایشی تأمین مقصدیله کوندرلن عسکرلر، یالکز اسیاسلرده سیوتلمیه باشلادقلری حالده، قطعه‌لرینی و آسایشی تأمین عسکرلرینی تطبیق حیاتیه‌لرینی اجرا ایتمه‌دیلر. اوزمه قاتی عصیان ایدنلر کیسه‌لر (بوغدان Dragan کبی) تأدیب ایدیلمدی. فقط دوشمانه بولدقلری انتقامنی دوام ایتمکده ایدیلر، دشمنلرینی ولایتلرینی تحریک ایتمکله تورک قوتلرینی یورمه‌یه چالیشمه‌لرینی تأکید ایدی. آنجق اوزمه‌لرک صورتنده ضعیف و الحق برقرار حالنی آلدیلر. فاتح بولدوغی ۱۴۵۴ دن ۱۴۶۰ یه قدر بکلمه‌سنی یاپدیلر و أک صاحه برآنده فتح ایتمکه کیدیلر.

حرلشمه ده بحالهٔ اولسون. بالقانلرده ۱۴۶۸ دن برو فراغلدی یوده سیوتلمدی. فقط استانبول ضبطیه‌سنه کوره آدیمزده یالکز بیوک شهرلرده باشقالرینه نسبتله داهیلی سقه‌لر صاحبلقلرینی أل آلتنه اشتغال دیمکدر. اوزمه بوحرکت حرلشمه سرعتنه اسحه‌لیه‌جک درجه‌ده یکی بکلمه کوندرمه‌یه‌جک قدر فاتح بالقانلرده صاحبت و تنظیماتی عرصه‌یه اوزمه نزدیک بر زمان ظرفنده تحکیم ایتمشدر.

8) ده سیوت هنیاد دینه یانه تاچار ته خیانتی تحقیقه یه. بوینه کده خاتمی
مدینانه سفارش باشکه. اوزنه مجارلر آلنده بر اویونجاقه، قدرتلی بر ایله اولدیلر.
آخمه نجه ده حرب سلطنتی تقضیه یتاره دیرلر. محمود شایان کوندره دیلر بوتون مملکتی
ضبط ایتدیرلر. حرکتله حرب ده سیوتلنده تاریخ قاریشیر. گرچه حربستانه خطشه
واضح برصوره عائد دول اویناشمدی. فقط فاتح بالقانلرده دولتنه افتخار حاصل
دیمه اندیرمه کورمکدیر که بوندرلر بر طرفدن قیصر و شرقی رومالی مملکتلرینی
السته یه ایچینه گه حتی بو عمللری آلمانیا ده آلمانلر تحقیقه
ایراطوریلغه ایچاده اتمکدیر.

بوسنه ده آسناودلغه ده وضعیت آشاغی یوقاری بکزه مکتدر.
طونه نهرینه قوتنه کی مملکتلر ایچه ده فاتح یعنی شیئی دوشونمکدیر. افلاقیه بجه ستانه کر
صولداویانه (بغدانه) لهستانه تابع ولنفوذنده قدیم زمانلرده عثمانلی سیاستنه تابع اولمشدی
لاکن بدایه. فی الحقیقه 1462 ده افلاقیه، 1476 ده بغدانه کیدیلر کندی آزادلرینی
اعاده ایتمکلیلرینی رادولی و آتیه نی دیوده لغه یازیلردی. افلاقیه و بغدانه عثمانلی
ایراطوریلغنه ایچاده حقیقه ده اوچ عصر دوام ایتدیکی حالتیه وسیاستنه تمامیله تابع اولدیلر.
فاتح زمانده ده آلتی سنه ذرفنده یکدیکر. قریم لیه نه کی جنوزلیلرک آیاقلانمه دکاری
چیلکیر یاقاسنی یه وجه یاپدیلر. آنادولو و طرابزون امپراطورلرینی تحقیر ایتدیلر.
کفه، آماسیه، سنوب و دیکر یرلرده اوندن آز تمه ایچه، حاجی کرایلر اوغلانلری تورد و تبعه
سلکداری و دیکر تاتار خانلرینی طوقسنه کی یرلرده و سائر آسیانک افتادلرنده عادتیکل
آلمانلر انتظار ایتدیلر. فی الحقیقه 1454 ده عثمانلی و تاتار قوتلری شمالی برکتلم
کفه یی محاصره ایتدیلر و جنوزلی قونسولنی هم ده کرایلر هم ده فاتح دیکه دیه مجبور ایتدیلر.
جنوزلیلرک رحله ایدیلر و بوینه 24 سفینه ده یکیدن جنوزلیلر آیاقلانمه افتتاح
بویوردیلر و فاتح یه دعوتی واقع اولونجه جنوزلیلر حقیقه کلدیلر. جنوزلیلر ده بوکون
آلمانلر و قریمی تابع بر مملکت حالنه ایراطوریلغه باغلادیلر.

۹) فاتحلاه آنا طولوده تعقیب ایتدیکی سیاست عثمانلی اداره سنی آلتی تورلی وحدتی قوه مقننه و دایره اجتماعیه ده جمیع اولنان سر فراز ایدیلر.
اسفندیار زاده اسماعیل بک سینوپ، حکمدار دوزمک قزل احمد ده قسطمونی یه آطلاس، قره دیلمه محلاتی اولاد عمارینه آلتی حکمدار دوزمک اداره سنی آلتی آلتی بوسیله در.
محلاتدن اولنه آلدیغی نفوذ دوام ایتمیه مقارن سنجاقلره ویریلمیه باشلاندی.
اسماعیل بک ویزه ده، علائیه ده بولنمامه حدلرینه قدر قیلیچ اسلام کوتاهیه ده اعتکاف ایتدیکی سنه لرده بیله بو مسلکی خوشنودانه تعقیب ایتمشدر. بو مسلکی اولدقجه تیز داوراندیردی. شکوه طرزده ایراد ایدیلن داوی قونه سی اولدیغی وقت اولاد اجداد سیوف عائله سیله برکه سیورده اقامت ایتمه ایچون بانیشلاشدی. فقط حکمدار اولدقدن صوکره بیله دوام ایتدیرمه شبه لندیکی اعدام ایتدیردی. بو سنه ده ای طوتاسی ویچیرده محمود پاشا کندیسنی حیاتی حقنده تأثیرات دیرسه ده، ایدیغی حرکاتدن پشیمان اولدیغی، اهالی وقاعیکی سفنه نامیله سدوف علی پاشا دن آلدیغی فتوا اوزرینه اعدام ایتدیردی. دیکدیکی سوی حکمی، اکر اولده اقامت ایتمه ایدیکی وصیت ایتمه قاتله شوکه یوه اهل بیتنه کوردیکی ایچون صاقلاندی. فقط دیکدیکی آینه، وزیره نشانه کرمکی قبول ایتمه دیکندن دینی حیاتی تهلکه ایتمه کوکلیسنی مدت حاکمی Gatelusio عائله سنه سیقولا نامنده کیلیه حکمدار اعدامی یه باشلاندی.
فاتحلاه آنه قونیلو محلاتی اولدقجه باشلاندی بر آملی کوردیکلری. واردوده حسن قاپی یه کیرمکلری دولایتیله بر امارت ده یوقدی. فقط حکمدار آنه قونیلو محمد بیک، محمد شاه، ابو سعید بهادر خان، حسین بیقرا، قانوسی غوری کبی بیکانه دولتلرینه اقامتکاه آختاریه ایچون بو محلاتی یه یول آچدیلر.

(11) فاتحه تشکیلاتی و قوانین و صفه‌ای بزه کوشه بر مقدمه ده اوردوده
تطبیقه ایله اعمار و قانونیاسیونه حرکت ایدر، حربانی ثم اُصیت دیرکیش
استانبول شعله‌سنه‌یدی. بونوسه فقط حاتمه بولمه‌یوب ~~فقط~~ ~~ضعیف~~ ~~پیشه~~ مسئله‌یه چوبه
حیاتیه کوشه‌شدی. داها اوائل تأسیسده اعیانات حرفتیه‌یه پیه‌یرل اصالتیه
اوغیه بوی استانبول وجهانیه نقل ایله بلیوردی. مثلا اوائل وسطا سفارتی
سیویجه‌لک ضبطه اصالتیی استانبول سوداگری خاریجه‌یه کوندیه نقل ایله‌لشدی. کم
بوتا تعلیقه بعلی حوکم، لطفا شایبه‌لو اصالتیه اوتیانه‌یه کزلدیکی بیلدیریکه در.
سوده ده رویه‌لا شهرده اصالتیی، مدللی ضبطه اصالتیه اوغیه بوکدا اینه استانبول
کیتیریله جانیه، قوم قاچی طرفندن اسقاط ایدلدی. آناوده آلتینجی وقف اوداسنه،
کفه ضبطه ایدکلریله ترکه‌لری اصالتیده‌ده نیه استانبول مختلف یرلرینه یرلشدیلدی.
کفه یه کدن بوکونه اوقاف یی محافظه ایتمیه در. حقه

قاضی - ویا نفع ایدکلری وقت اولا محکمه‌یه خزینه دولونده تسلیم ضبطه-
اُصالتیی تیکیر و اسقاط ایتدیکدن. محکمه‌یه شفاها بو مسئله‌ده بر آز سماحه اکلی
وکتاتیی اُصالتیه یه ظلم و تعدیه یاپیلمی حقنده شکایت وقوعاتی اراده سبب
اولمسه روم محکمه‌یه بو ایکی باشکاتبلکدن. فقط اوده بو شهرلره اوده
یه ظلم و اعتسافی کوتردیکه، یا توقوه، و اساسه عثمانلی خاقانلرینه اولوقدیکده
یا وشاه نزدنده بوتونه اعمالینی تصویبلرینه و وظیفه‌نه دخول ایدلدن
آنجه اسکی محکمه‌یه اسقاط و نقل ایتی جویلا بر وقت وه‌لله تطبیقه یتیمسه
حکم ویرکه مقصد حاصل اولمسه سیکیده و آنکایه فتحیله بو شهرلر اصالتیه‌لرینی
استانبوله نقل ایتمه دیو کونکه تکرار یازیلدی.
دیکر طرفدن عثمانلی دولتی تا توته دنیوی تطبیقه ایله بر یولیقه واردی. آنا دولتلرنه عثمانلی
ضبطه لرینه نقلاری قولای اولاه توکیه جمهوریتی، بو روش قبیلدن روم ایلی بکلیکی

12) اوراده اونده بعله عسکری وظیفه / تقاعد یا بیلاده وفتیلاته دیه ده یل
با لقاب یا یم آداغه تدکشی جایلشمقدر. بو یوردلق عیتدن بعضاً بولونه تلر
یرده به نظاً نواحه یا تب خلوتنه آرازی دیکله بدکلری ده اولیور دیکی، براد آ
دورنه اعیاً نیاله بیاله بدکی کیچه تر کمه بوی دا اویاتدینه حاکدونیاده،
بدلقا ستانه دا تراکیاده (اوزنه سقفه سنه، قلبه ڈ یوزن حوالزده) اسکامه
دیه لدکلری واقعدر. بو جهتله فاتح دورنه واصابویوك، جز آلتی بایتیکی
کوسه دیلکلری در. آلمانده موجود بعله تحریر وطابیوده لرینه آنجمه یوزنکه وندیلر
دمدره جلری دسیله سیله بیله نخاوجاق و قصدیه دوم ایلیه کیچه بچوه بیوه دکلر
مصطفودر. بونلر عسکراجه بوطوپاقده قالاجقه، ایاطه لغا عسکری واداری وظیفه لرلن
سکره بوتون بوردلق آلاجقه دنیاچه اولدوقاتاسه آدم آلتی بولونه قدر
سقفه لره یاداسه یاداسه یاشه جق و سه یاشیته جاق کله جکدر.

فاتح دورنه فعالیتی ضمناً سقفه سنه بعله قرنلر کیچه عیتدن مکدونیاده
تالیاپیلشه یدکلری ده آنجمه شکفه در. خونیاز نلر آلتی طاشنه تورلی
عقوبتلر بوندرمه اولدینی بچوه تدقیقاتجیلر طرفندن ادعا ایدیلمکدر.

فاتح دورنه آیه صوفیه کبیر استانبولده کی یدی، اورنه کابویوك
دکزلره خاطره جامیلرجه دوجوده چوقدر. استانبول فتحنی متعاقب سکره جامی
تحویل ایدیه فاتح حدوده کچه دیتکه جامع واصابایدیرلدی. آیاصوفیه دن حدوده آلتی
بویوك جامعی وقتیله حدایونه کلیسه سنه بولونه یدیرده آلتی دکدنه نافه اقدا ایتدیلر.
جامعلرنه خدمتکاری اولمانه طلبه حوالیسنه سکنه دیرلیدی. بونلردن طلبه یه بیلرآیرتی
طلبه یا تب خاتمانه مخصوص اوطه لری حادی و تتمه کبرایدیه دیکر سکنه دیرلر واصا
واردی. بونلرك یانه حمامات، دارالشفا دینیله خسته خانه، تیمارخانه، یابانجیلرك
اقامتنه مخصوص تابخانه، کوپرالله ایدیه، خانه و تکیه لر وجوده کیرلدی.

13) بوندان صیب بره خانج کلیسا تشکیل ایدردی . بو سقم و قناطر سیه تشکیلی
کرک بیوندره کرک صاری تکفورلری اعتبار ایله قونه لری خصوصیله صائلردی . باسه ،
اوتیا ، صفیت و آیاصوفیه کبی بیوک کلیسالری ـ که قره دکز و آدره نه لری ـ
و دیگر اشخاص اوتیالری آدلولو بویوک کیسه حالنده جامعلره صانع و صولتانلر طرفندن
صیغه اتفاق کایکر دلو ستلری قبیل ایدی . استانبوله داییر تأسیس ایدیلن
کتبخانه لره جامعلره بخشیده ایدیلن کتبلر بوکونکی خانج کتبخانه لری اوزیاسنه تشکیل ایدی .
بوکونکی بوقسی بوکونه یاقین زمانلرده یاپیلمشدر . 1462 - 1470 سنه لری
آراسنده یاپیلمیه باشلانمش اولوب XVIII. عصر اورتالرینه یاقین زلزله ده خراب اولدیغی ایچون
سلطان III دوزنجی (1767-71) یکیدن یاپدیرمشدر . بوکونکی کتبخانه ایله دیگر اشیا
آراسنده نقش و تیلی سلطانه طرفندن یاپدیریلمیه تشبث ایدیلمش ، کتب کبار وجهه بنا لر
مؤخراً تأسیس ایدیلمشدر .

خانج بوندن بشقه استانبولده اوچ جامع داها یاپدیرمشدر : بونلر ایوبده ایوب
انصاری ، اورنه جوسنه شیخ بخاری جامعلری ایله یکیکاپوده اولان جوامع اولوب
جامعلریدر . خانج ، بابا سلطان زمانده اورنه جوسنده یاپدیرمش اولدیغی
جامعله بالذات کندیسنه عائد اولمق اوزره سلطنت دوزنجی وزیرلرنه بخش
ایتمیه سلطانلر متعدد جامعلر یاپدیرمشلردی .

خانج استانبولک فتحی مناسبتیله انشا ایتدیرمکده اولدیغی سرایه (Kapi Kol dos)
(1454) سنه سی آخرلرینه دوغری یاپیلمیه باشلانمش سوری نامیله معروف قاریه
سورلرینی و بو جهتده اولارده یاپدیرمیه باشلادیغی سور اوزرنده کی اساسی کیسه
قاریسی (قاپاجی قولی ـ سلطنت قاپوسی) انشا ایتدیرمشدر . اوتیامه آغاسیله اولارده
رأی بونلرک مشهوردر . آیاصوفیه بویوک کیسه سی بنا سنه باشلانمشدر (1475-78) .

۱۶) گیتی سایه مشتمل تنها بر کوشک اولاد نه اتاق اولیاء و فاتح و دو بنا به
یادگار بنای چینلی کوشک تورلی مصایب و تزیینی صفتلری باکیفیه بویول برخسته.
و سودرلر، سرای ایله آشخانه یوقاریدن آکمال ایدلشدر. کوشکه بوندن صوکره
فاتح کلیسنی یاپدیرمه واده دورلی بنا به مصاریف اولیاء سنان تفصیلات ایله بکلیجک اولاد حقده
چینلی کوشک اوستنده بولنان حجره لر، حرم کوشک بنالری ایچون دویشن سولیمه
سوزایچه دفتر دفتر نکی چیلدره دولابی بو اسمی آلمشدر.

مادون صدنیه دعوا سام جنه فاتح دوره اثاثه لرندن بحث ایدرکن بولندیغمز
عبارتی دکلدر. صایه قدرنی آنجه باشیجه لری دیوانیه اوجی بیلیکلری در. بونلرده
کرک تاریخ تفصیلات کرک تخصص مصارفلری تدقیقدن صوکره کیتاب حالنه کتیریلمشدر.

فاتح عینی زمانده یازدیرمه آدیسیه. بو دفتر ده الیلی دفتر. قانونناسه
تدوینیه ایله لدیکی کوردیکمز:

بیانات و دوشیه قیمتلی تاریخ بیلکیسی فاتح تورلو تورلو
اقتدار یاپیسه ادی ویرمه، یه نظام کوشک مشهوردر. بوتون کوشکه تاریخچه سی اولمق
استنبول آکمالی حضرتلریدر، هم تورلو کوشکلرده اشخاص یاشیه یوردکلری.
حالبوکه اه، دوره اثاثه لرینه استنادله یازیلمش اولان قانونناسه آدی ایله
بر بنیه صولیه کیتاب یوقدر ظلم خلاف عدل بنا ظلمدر
کوزلر حقله رضایه ارمز قائلمدر

عدالت و تدقیق شعاری ایدنمکدر. یوخسه بوقانونناسه ده اثباتی اقتدار در. بونلر
عمالیه ده یازیلی اولان قانونه اولدیغی حرکیچ اولاده بیلمیورم. ده اونه نامه قدیم
زمانه نظامه اتخاذ اولنان نظام الملک، عرف دعادتلر، استانبول فتحندن دوتاه
اولدیغی کیمی شکلده نظولای تمامیله ایچ ایچه دن، کیمسه وضع اولنمامش حکمه ایله
بر کلده ترتیب و تحریر حمه سیله میدانه قویولدیغی آکلاشلمقده در.

(۱۷) قانوننامهٔ آل عثمان نامیله نشر اولنمامش بو قانوننامه دولتلو بوتون قدیم تشکیلاتی، عادت و نشریاتی، قسماً ده جزائی حکمدی احتوا ایدر. فاتحلک سلطنته صوکلرینه دوغرو قوه یاپان محمد ثانی و ذریت اعظمدن زمانه تنظیم ایدلمش کوپرلرک بو قانوننامه اتمام ددوم قانونیدر دیم دوغی قانوندر. اولادکرام نسلاً بعد نسلٍ بو نظمه عامل اولدیلر. قیمتدار مؤلفاتدن قانونی دورزاده آل عثمانزاده أساس و تمل وظیفه سی کبی صمیمی اولدیغی ثابت اولمقده در.

عادت و نشریات قسمنه ائی دقته دکر طرفی بایرام و سنه یا دشاهلرک سفره نک تشکل و ترتیبی، مراسم یوزی عائد اولدیغی قسمدر.

ائی بویوک توزک و حضرتلرینه قوشانمه بولنمامش - مراسم یوزی ذریت اعظمدن محافظت بولنمقله خزینه دائما اونلر و دفتدارلر حضورنه آچیلیر قاپانمقدر. مراسم یوزنده طوپ صانکی یکیچری تودیع یادشاهلرک مطلوبه ویا سفارتلرک ذریت اعظمدن اوقا توجیه ایدیلمسی اولدیغی کوستر مکدر.

جانبویانمه ائی علم قسم دولتلو دیوانه دخلی اولمقله کاتب ایدر. وزیر اعظم، قاضیعسکر، دفتدار، نشانجی دیوان عبارت اولدیغی حالده بونلرک یانلرنده عسکر اوجاقلرینک و سپاه اوجاقلرینک علاوه دائره (بیوک آغالر، اندرون آغالری) حکمدار بولوندیغی. بونلر ذریت اعظم قاپوسنک بین بابالرینی تشکیل ایتمکده ایدیلر. بیوک دائره آغالرینک قدرت و نفوذ اجنبی دیکلرنه چیچوده آستانه قاپوسقدهایدی [یکیچری آغاسی، طوپچی باشی، جبه جی باشی، تجاوز آغالری، باش اسطبل آغاسی، خزینه دار باشی، کیلر جی باشی و سائر].

ولاستیدائره سنه کلنجه، ایالات آدینی طاشیان و باشنه بکلربکیلک بولونمقدن کتیسه ادارهٔ منطقه لری سنجاق بکلکلرینه بولونمقدر. کرهلی آسیا یم، آناطولی، محمدیه، روم ایلی، بلغارستان آدانی، روم ایلی و بوسنه ایالتلری بولنمقدر. فاتحک دورنده آناطولی ایالتی تحت ادارهٔ ده اکی ایالتلرک

16) سنجاقبگی منطقه لرزه کی تیاره ویلایت صاحبیه یا بگوفی اولور و صرچای
ژیمانت وخاصه چیقاسه سوایده (سیاص) حوضه قوه تاغه ایه راست اولور. صرسنجاقبه
داخلنه تیاره ویلایتده باشقه بعضه کویلر وقف تخصیص ایدلمشدر. بعضه تکیه وزاویه لر
ویا دیگر خیرات مؤسسه لری وقف ایله بوکویلر یا دشاهلر طرفندن اولیانلرک شهزاده لرک
بعضه کنلری ده سنجاقبگی ضمنده محل قاضیسنه تبعیله وقف یازیلمش، ورلیادره تخصیص ایدلمش
بعضه سلطانه اوقاف لواسنه دیانکیه ایدی، قوجه ایلی سنجاقنده وقفدی دوقف
تخصیص ایدیلمه کویلری دیه حقیقتده وقف ایدیلمه، بالعکس بونلرک واردقلری
عایدات اوجوده کلرک آلدیقلری کونده، کزره سجیه نه وه سلطنه حقلرنه
الماکوده کی سیاه خاص زعامت اولمه یه لعه یرلر لبه دوم باغه وقف تخصیص
ایدلمکه بوقفده قیه لوحه لرنه کوره حاصلات اولونوردی.
بعضه کنلرده سه یوک میقدارلرده آلیناکوله الیناکوله (بریوک یوزیلیه الیجه)
الیجه لعه خاصلاری وارمش. بو ایالت داخلنه کی تیاره ویلایتده بولنوردی ایدیلمه
بعضه قضه ایالت سیاحیه چیقدیغی سوجود قیدلرده دیاپیلمه صاحبلرنه تعلق ایدردی.
فاتحک دوزنه اتلاق اولارده آلینه سکه باصیلمشدر. اوقتلرده عثمانلی دولتنه
آلینه یاپیلمیوردی. کومروسه آلینه دولری چوق قیمتلیدر. 1478 ده
فاتحک دوزنه دوقوزنجی آلینه یاپیلمشدر. آلینه یاپیلمه سی اساسی اتخاذ ایدیلدی
اوچ بچه اقچه یه درهم کومروش اوسه اوچ درهم ده بر فاتح آلینه تقابل ایدیوردی.
فاتحک دوزنه علم حکمیه ضکچه،
فاتحک جلوسی ایله برابر خلفی وعلی دوشونوشلرک عثمانلی دولتنه اکتشاف
اتیه یکی کوزلکلر دوغدی. یوروپک علم فعالیتنه حکمیه تقلیدسی فاتحک
علم حمایه سی کوستردیکی علاقه وحمایه اولارده قبول ایتمه دوغری اولور.

بوسنه نامین داخل اولمش بر کاتب عالم اسحاق افندی کریه فاتح بانی و علم
و فلسفه یه اولان تمایل بو توره صیاتی بو یخه کوستر مسه ده بو حرکتلر دوریاده بو ساعده
چوده نه نکه گچمشدر.

فاتحک محیط و فاتحه باشقه بر انجمن، یونانجه، لاتینجه، اسلاوجه و گلدانجه ده
بیلدیکی لسانلره نه قدر طرفه ادبیاتی اشنا ایدیلمشدر، آنجه عربجه و فارسجه،
علوم شرعیه و عقلیه یه حقیقی واقف اولدیغی بیلنکله، دیکرلری اجمال حالنده قالمقدر.
کریه اوده یه آنانی عربی یه لسی Despoena Maria خاتون اوزرنه تأثیری
اولدیغنی و چوجوقلغنده بیزانس یه اسلام یه کلمه یه آشنا و وجود اسلامی
اوگرنمه سنه بولونمدیغنی گلنلر. فقط سرایه روم خانم بولنماسه (Grammatens)
قوتیدولوس فاتحک فلسفه اثرلری یونانجه دن عربجه یه نقل ایتدیرمه ترجمه اینده
مطالعه ایتمکده بیلدیکی گلدیکی Giovanni Maria Angiolello
اوزرنده حسن داشی یه اثری اولمنجه دن، بطلیموس ایله جغرافیای یونانجه دن ترجمه
ایتدیرمکله ثابت اولمقده در که، او، یونانجه یه نه ده دیکر یونانجه دن واقف دکلدی. عربجه و فارسجه اثرلرک ترجمه ایتدیرمه لزوم کورمدیکی حالده استفاده
ایچون ایتدیکی یونانجه و لاتینجه اثرلرک ترجمه سنی اوگرنمشدر. مثلا قیصر، حاقانی،
سرایه کتبخانه سنه قسم یونانجه و لاتینجه اثرلری ده بولونمقده بولنمقده ایدی.
فاتح بطلیموسی ترجمه ایتدیرمکله بیلکزدن Amiruntes و اوغلنه باشقه
بر چوق دیکر بیلکه عالم و صنعتکارلری ده سرایه طوپلامشدی. بونلردن بری
آنکونالی اولیس Cyriacus دیکر ده شهزاده بایزیدک معلمی
متینه اوزره عصرلرینه اثرلرله دولدیرمکده فاتحک سرایه کلمه یونانیلرک
باشنده ذکر ایدیلن Angiolello ایله برابر کلن سرایه مشهور دیکر بیلکی
رسام Gentile Bellini ایدی.

18) فاتح دورنیڭ فكر حیاتنده كنیسه مقیاسده تأثیر ایدن پادشاه دینی وفلسفی تصفیه‌لری اولمشدر. فاتح نجلكنه بر دیه ویاخود خلوص بویوك براعه وتحسین كوستردی. بوجمله‌دن اولارق اورتوذوكس دونیاسی توركیه یه كلدیكی پادشاه التفاتنه نظراً ولسه ده سرایده قبول كورمشدی. بوحادثه فاتحك دینی تخلف eterodox نه صبب اولدیغنی اوزاق خلوص كراهه وتحسین دلالت ایدیور. دیكر طرفدن بر تاریخ یازمشدر كه بویوك بر خطا دوچار اولدیغنی، زمانك اكیا بویوك عالمی (خواجه زاده، ملا بیرك) تأثیرنه توجیه ویرمكله برابر فاتحك كندی صفوفنه آلمق كوسه دوام ایتمیش بونی كوسترمكده در.

كندی اوغلنه تعلیم وتربیه‌سی ایچون علامه دار اولدینی و استانبول پاتریقی (سنرك Pa—achrist) اولان Gennadius Scholarios ایله فتحیه طاشنده خوشنا یه عقائد اساسیه‌سنی بر تاریخ یازدیرمشدر. دیكر بر یازیده Maxim Manuel ایله ده بیان ایدیلدیغی وجهله بر تاریخ یازدیرمشدر. خلاصه فاتحك شخصیتی بو علمای اولاده مناسبتی اولمق بر درجه تاریخ آدمی وصفنده اولدینی حقیقتی كوسترمكده در. فاتحك تبحر ومعلوماتی حقنده بیان ایدیلن

فاتح دورنده (مدرسه تانیه) تحت علمه، یاخود حیات وصلابه‌ده قوتلو اولدیغی هم یكدیگرینه بوزدیكی، هم كیفیاً بر درجه تحول ایتدیكی دیكر بر اراده‌ده ایضاح ایدیلمشدر. فاتحك دینی نظرنده Pantokrator تعبیر اولنان یدیسی ایله بوزدیغی اولتوریدی.

فاتح دورنده علمك وظیفه‌سی بوزدیغی خلل زیاده و درجه‌ی اولمشدر. ریاضیه و آستروندن باشقه علمای قدیمه‌نك یاد اولنمه‌یوب، فاتح زمانی، مأخذ اولدیغی استانبول كلیه علمای كدیه‌سی علی بن محمد قوشجی (علی قوشچی) ایله باشلادی. بابای محرقه‌ده

19) تیمورلنگ طرفدن شهر حیثیتی اولوغ تکلف دوغانجی اولیقله خوشی لقبیله آنیلان
بو عالم سمرقند دکرمانده، قاضی زاده رومیه، ریاضیه وحیئت تحصیل ایتمکده ایکن
اولوغ بك حضرتلرینك نظر التفاتنه مظهر اولمشدی.
حکده اوزون مدت اقامتندن صکره اوغلنی اولاده کوندرمك ایچون، شرقه
دوغرو یولنه چیقمش ایسه ده قاتحك علی قوشچی ایله صوفیه مدرسه
کوندکده ۵۰۰ اقچه علوفه ایله تعیین ایتمسیله علی قوشچی ده، سفارتی وظیفه سنی بیرکه
حکده، استانبوله دونمشدر. مواطنمز زیاده شهرت علمیه خواجه زاده طرفندن
اکلاشیلدیغنه، بوقدرینه ایچی استانبولده ایکن خواجه زاده ایله مکاتبه
دائر بر مناقشه یه کیرمشدر (تولی 1474 ده وفات ایتمشدر). کلام و ریاضیات
عالمی اولدیغی ریاضیه وحیئته دائر اثرلرندن و بو خصوصده یازدیغی رسالهدن
دیکر بر اثری قالمامشدر.
بو دورده دیکر بر ریاضیجی استانبولده ایکن قاضی حوقه اوغلی لبیب محمد
حیئته رساله سنه بر شرح یازمش یوسف سنانه یاشامشدر. بو ذات بر مشقه،
خواجه زاده ایله قاضی زاده آراسنده تولید ایدن اختلافلرده صاحبوکی اولمش فاکه ایله
آلتی یاده آرقداشلرندن اولمه دیکر طبیب ده تلمیذلرندن اولمه محاسبه عالملرندن قدرکه
فاتحك جامعی بنصبه آرتق کوتر مکده بولنمقده ایدی. بو جامعك اطرافنده
دیرکلر، ایتاپلر اولمه سبله آرتق بو مکانك کوزل اولمدیغنی دوشونن فاتح جامعی
دوزه سلیمانیه جامعلرینی آرسنه قویمقده ایدی.
اوزلاشدیغی رسامله بر سیما حکده ده دنیکلی Gentile Bellini یا کلمه سنی
بللیدیغی فاتحك متعدد یاغلی بویا رسملرینی یاپمش اولدیغنی بوندن بر کم سنه اول یازمشدم. فاتحك رسامینه حکمدار و حمایه اولمق اوزره دینی دنیکلی بر حکمدار اسه
ایله طوغری دوکه بیله بر صنعتکار کوندرمسی ایسه بیله حکمدار لرده کورلمه مش بر حادثه ایدی.